

Sak 24/25 Årsrapport 2024 fra etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning

Vedlagt følger til orientering årsrapport fra etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning ved Norges idrettshøgskole.

Forslag til vedtak:

Styret tar årsrapport 2024 fra etisk komite for idrettsvitenskapelig forskning til orientering.

Vedlegg:

1. Årsrapport 2024 etisk komite
2. Oversikt saker behandlet av etisk komite ved NIH 2024

ETISK KOMITE FOR IDRETTSVITENSKAPELIG FORSKNING PÅ MENNESKER - ÅRSRAPPORT 2024

Etiske komite ved Norges idrettshøgskole ble opprettet av styret i 2017 for å sikre en forsvarlig organisering av forskning på mennesker i prosjekter hvor formålet med prosjektet faller utenfor helseforskningens virkeområde, og derfor ikke blir behandlet av de regionale forskningsetiske komiteene (REK).

Oppdatert mandat

Etter styrets behandling av årsrapport fra Etisk komite for 2023, er komiteens mandat oppdatert til å tydeliggjøre at vurdering av om forskningsprosjekt er planlagt i henhold til anerkjente forskningsetiske normer, utføres på vegne av NIHs styre.

Mandatet er også utvidet til at Etisk komite skal vurdere doktorgradsprosjekt for stipendiater tatt opp ved NIH, uavhengig av om prosjektet har betydelig potensiale for skade og belastning for deltakerne utover hva som kan regnes som normal risiko og belastning for deltakerne. Kravet gjelder ikke for «doktorgradsprosjekt som ikke omfatter intervensjon, eksempelvis litteraturstudier». Dette skal forstås som at doktorgradsprosjekt som ikke behandler personopplysninger, heller ikke krever vurdering fra Etisk komité. Et doktorgradsprosjekt som har gjennomgått en forskningsetisk vurdering av andre instanser, krever heller ikke vurdering av NIHs Etiske komité.

Etisk komités mandat er koblet til beskyttelse av forskningsdeltakere. Komiteen har ikke ansvar for øvrige forskningsadministrative forhold knyttet til gjennomføringen av det enkelte prosjektet.

Nytt mandat ble godkjent i styremøte i oktober 2024.

Nøkkeltall sammenlignet med tidligere år

Komiteen har i 2024 hatt 8 møter. Totalt har det blitt fattet 63 vedtak som omhandlet totalt 57 enkeltprosjekt, søknader eller endringsmeldinger:

For tre prosjekt fikk søker tilbakemelding i vedtaksform om mangler ved søknaden – dvs. «vedtak på vilkår» etter behandling i komiteen. Endelig vedtak ble så fattet av leder på fullmakt. Ett eksempel på dette var at komiteen ønsket at endelig spørreskjema skulle vurderes før godkjenning. For fire prosjekt ble det fattet to endringsvedtak i løpet av perioden.

Komiteen har uansett hatt betydelig flere saker til behandling i 2024 enn i tidligere år. Dette kan blant annet skyldes:

- Flere veiledere ser søknadsprosessen som en god opplæring for studentene. Studentene må her spesifikt angi hva som kan være belastningen for deltakerne og hvilke tiltak som kan bidra til å minske risikoen for skade og belastning.

- Publisering i enkelte tidsskrift krever at prosjektet kan vise til en etisk vurdering.

Antall søknader som er behandlet fordelt på institutt i perioden 2017-2024

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
IFP	24	11	12	14	15	16	13	22
IIM	16	12	7	3	8	9	10	8
ILF	8	5	4	8	6	6	8	2
IIS	8	10	12	3	12	7	10	5
Totalt	57	43	35	28	41	38	41	37

Av de totalt 63 vedtakene i 2024 gjaldt 18 PhD-prosjekter (hvorav 9 nye søknader) og 33 Masterprosjekt.

Fast Track - Søknader behandlet av leder av komiteen på fullmakt fra komiteen

Søknader som ikke reiser etiske problemstillinger som forutsetter en fullstendig komitebehandling, kan behandles av leder av komiteen, ev. etter råd fra juridisk rådgiver.

Andelen søknader behandlet Fast Track (FT) i 2024, var rundt 46%, av disse var nærmere halvparten masterprosjekt.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Andel søknader behandlet FT	46 %	23 %	17 %	28 %	34 %	24 %

Komiteen gir også leder av komiteen fullmakt til å behandle endringsmeldinger, og justerte søknader ved utsatt vedtak, forutsatt at endringene ikke reiser etiske problemstillinger som krever en full komitebehandling.

Komiteens arbeid i 2024

Nytt søknadsskjema

Arbeidet med å få på plass en bedre digital løsning for søknadsprosessen startet og skal ferdigstilles våren 2025. Løsningen skal gjøre det lettere for søker og også forenkle den administrative delen. Nye skjemaer skal være tilgjengelig både på norsk og engelsk.

Komiteens vurderinger knyttet til et utvalg prosjekter:

Et prosjekt som inkluderte bruk av inhaleringsspray, ble behandlet i flere møter og medførte flere endringer i prosjektet etter dialog med prosjektleder og innspill fra komiteen. Spørsmål fra komiteen var i det vesentlige knyttet til bruk av reseptbelagte legemidler som en del av studieintervensjonen. Dette gjaldt både det etiske og medisinfaglige rasjonale ved å introdusere reseptbelagt medikament til ellers friske deltakere, samt hvordan det medisinskfaglige i studien var planlagt organisert og ivarettatt med tanke på aktuelle intervensjon og bruk av medikament.

I komiteens vurdering ble det innhentet uttalelser fra instituttleder og medisinsk faglig bistand før endelig vedtak. Aktuelle søknad og saksbehandling tydeliggjorde behovet for økt bevissthet rundt organisering og ledelse av prosjekter som innebærer behov for medisinsk faglig kompetanse.

I flere vedtak har komiteen presisert behovet for at prosjektdeltakernes personvern, eventuelt anonymisering av informasjon før publisering.

Opplæring

Ansvar for forskningsetikk er et linjeansvar. De konkrete tilbakemeldingene forskerne får fra komiteen knyttet til sine søknader, er imidlertid med på å bygge opp kompetanse i forskningsmiljøene om hvordan forsvarlighet overfor forskningsdeltakere skal ivaretas.

Alle nyansatte stipendiater får som en del av introduksjonskurset også en gjennomgang av prosessen i Etisk komité og kravene til forskningsetisk godkjenning. Stipendiatene må i denne modulen presentere konkrete problemstillinger fra egne prosjekt knyttet til forskningsetikk, personvern og informasjonssikkerhet.

Administrativt

Det er etablert en egen epostadresse etiskkomite@nih.no som er tilgjengelig for sekretær og for leder av komiteen. Det er også kommet på plass et Team i Sharepoint der alle dokumenter er tilgjengelig for de interne medlemmer av komiteen.

Medlemmer i komiteen i 2024

Periode 1.1.– 31.7.2024

Professor Anne Marte Pensgaard (leder)
 Professor Gøran Paulsen, IFP
 Førsteamanuensis Hege Grindem IIM,
 Førsteamanuensis Niels Boysen Feddersen, ILF
 Eksternt medlem: Jurist Peder Utne, Oslo Universitetssykehus

Periode 1.8. – 31.12.2024

Professor Gøran Paulsen, IFP (leder)
 Professor Anne Marte Pensgaard, IIS.
 Førsteamanuensis Hege Grindem IIM,
 Førsteamanuensis Niels Boysen Feddersen, ILF
 Eksternt medlem: Jurist Peder Utne, Oslo Universitetssykehus

Varamedlemmer:

Professor Ulf Eklund, IIM
 Førsteamanuensis, Vidar Sandsaunet Ulset, ILF

Prosjektleder	Vedtaksnr	Inst	Prosjekttittel	Nivå	E	FT
Jørgen Jensen	211- 190624- 091221- 09519- 190618- 150817	IFP	Effekt av trening på tap av muskelmasse	F	E	FT
Merete Møller	218- 240124- 270122	IIM	Skadeforebyggende	F	E	FT
Matthias Gilgien	252- 190624- 10122	IFP	Validering av bærbare sensorer	PhD	E	FT
Bjørn Harald Olstad	253- 240124- 101122	IFP	Prestasjonsfremmende faktorer	F		
Mats Melvold Hordvik	272- 080524- 260323	ILF	PhysEd - Internasjonalt kroppsakademi	PhD	E	
Mats Meldvold Hordvik	272- 110924- 080524- 260323	ILF	PhysEd - Internasjonalt kroppsakademi	PhD	E	FT
Roald Bahr	301- 130324- 260323	IIM	ReadyToPlay - risikohåndtering i kvinnelig elitefotball	PHD	E	FT
Roald Bahr	301- 190624- 130324- 070923	IIM	ReadyToPlay - risikohåndtering i kvinnelig elitefotball	PhD	E	FT
Fiona Dowling	302- 110924- 070923	IIS	Children's Rights in Sport	F		FT
Sara Solheim	318- 080524- 130324- 091123	IFP	Endringer i biologiske markører etter en styrketreningsøkt	PhD	E	
Sara Solheim	318- 130324- 091123	IFP	Endringer i biologiske markører etter en styrketreningsøkt	PHD	E	
Jorunn Sundgot Borgen	319- 240124	IIM	Kroppsopplevelse og kroppspress blant elever i videregående skoler	M		FT
Jorunn Sundgot Borgen	320- 240124	IIM	Seksuell trakassering og opplevd kroppspress blant beachhåndballspillere (...)	M		FT

Jorunn Sundgot Borgen	321-240124	IIM	Lav energitilgjengelighet og forstyrret spiseatferd - pilotstudie på treningsinstrukser	M		FT
Jorunn Sundgot Borgen	322-240124	IIM	Forebygging av lav energitilgjengelighet og forstyrret spiseatferd i idretten	M		FT
Truls Raastad	323-240124	IFP	Effekt av supplementering med curcumin på muskulære tilpasninger til styrketrening	M		
Albin Tenga	324-240124	IIS	Effekt av balltyper på valg og utførelse av spillhandlinger i ungdomsfotball	M		
Marte Bentzen	325-130324	IIS	Ungdommer med funksjonsnedsettelse sin deltagelse i fysisk aktivitet	PhD		
Lene Haakstad	326-130324	IIM	Mind in Motion	M		
Gøran Paulsen	327-130324	IFP	Limit to hypertrophy	F		
Tron Krosshaug	328-130324	IFP	Kjønnsforskjeller i fintechnik blant håndballspillere m/u tidligere korsbåndskade	M		
Hege Grindem	329-130324	IIM	Utviklingsklar - plan og praksis for spilleklare ungdom i vår klubb	PhD		
Hege Grindem	329-190624-130324	IIM	Utviklingsklar - plan og praksis for spilleklare ungdom i vår klubb	PhD	E	
Olivier Seynnes	330-080524	IFP	Innflytelsen av menstruasjonssyklusen på senenes egenskaper og prod av eksplosiv kraft hos kvinner med normal menstruasjonssyklus	M		
Grethe Myklebust	331-080524	IIM	Alvorlige akutte kneskader i elite og 1.divisjon i norsk håndball i sesongene 2023/24 og 2024/25	M		FT
Anne Marte Pensgaard	332-080524	IIM	Expl. the poss. for enhancing perf. and learning with simulation training for elite alpine skier	PhD		
Anne Marte Pensgaard	332-190624-080524	IIS	Expl. the poss. for enhancing perf. and learning with simulation training for elite alpine skier	PhD	E	FT

Gøran Paulsen	333-080524	IFP	Kan styrketrening av leggmusklene gi bedre løpsprest. hos kv. mellom- og langdistanseløpere	F		
Elisabeth Edvardsen	334-080524	IFP	NoRo - Nordiske referanseverdier for Oscillometri	F		
Niels B. Feddersen	335-080524	ILF	Den Nordiske Model for Aktiv Rehabilitering av Nevrologiske Skader	F		
Thomas Losnegard	336-190624	IFP	Langrenn - effekt av ulik løpsstrategi	M		FT
Thomas Losnegard	337-190624	IFP	Roing - effekt av ulik løpsstrategi	M		FT
Åse Strandbu	338-110924-190624	IIS	Trygge idrettsmiljø i hestesporten	PhD		FT
Åse Strandbu	338-190624	IIS	Trygge idrettsmiljø i hestesporten	PhD		
Christine Moseid	339-190624	IIM	Totalbelastning	M		FT
Jostein S-Johannessen	340-190624	IIM	UngKan4	F		
Geir Jordet	341-110924-190624	IIS	Scanning in ice hockey	PhD		FT
Geir Jordet	341-190624	IIS	Scanning in ice hockey	phD		
Gøran Paulsen	342-190624	IFP/IIM	Prosjekt Nasjonalballetten	M		FT
Anne Marte Pensgaard	343-110924	IIS	Olympic Blues	PhD		FT
Live Luteberget	344-110924	IFP	Treningsbelastning og fysisk form i ungdomsfotball	M		
Mats M. Hordvik	345-110924	ILF	Elevers erfaring med Meningsfull kroppsøving	F		
Kristin V. Evensen	346-110924	ILF	Hva erfarer personer med moderat, alvorlig eller dyp utviklingshemming i garderobe og basseng?	F		
Live Luteberget	347-110924	IFP	Treningsbelastning i spill-baserte øvelser i håndball	M		FT
Jostein Hallén	348-110924	IFP	Effekt av høyde på utnytting av det maksimale oksygenopptaket	M		
Live Luteberget	349-091124	IFP	Overgang fra juniorfotball til seniorfotball	M		

Kari Bø	350-091024	IIM	Menstruasjonssyklus	M		FT
Tormod S. Nilsen	351-091024	IFP	Trening for brannmenn	M		FT
Jorunn S. Borgen	352-091024	IIM	Trening og kostholdsråd fra influensere	M		
Ellen Berg	353-091024	ILF	Tidligere elever med diagn. spiseforstyrrelse og deres opplevelse med kroppsøvfingsfaget	M		
Kristin V. Evensen	354-091024	ILF	Hvordan erfarer kroppsøvingslærere med ADHD yrket sitt?	M		
Jorunn S. Borgen	355-091024	IIM	Sammenhengen mellom klimakterielle symptomer og fysisk aktivitet	M		
Nina Sølvberg	356-091025	IIM	Psykisk helsestatus blant kvinnelige elitetrenere	M		
Thomas Losnegard	357-061124	IFP	Effekt av ulike oppvarmingsstrat. - sykkel og løp	M		FT
Ola Eriksrud	358-061124	IFP	Synkronisering av video til motorisert motstandsteknologi	M		FT
Ola Eriksrud	359-061124	IFP	Effekt av startposisjon på akselerasjon og inngangshastighet	M		FT
Tron Krosshaug	360-061124	IIM	Knebøyteknikk og belastningsfordeling	M		FT
Hannah Rice	361-061124	IFP	Hvordan blir løpemekanikk påvirket av supersko	M		FT
Olivier Seynnes	362-061124	IFP	Hydreringsstatus	F		
Henrik Gustafsson	363-061124	IIS	Effekt av visualiseringstrening på rehabilitering fra idrettsskade	M		
Lene Haakstad	364-061124	IIM	Mind in Motion prosjekt B	M		
James Rudd	365-111244	ILF	Peer-Home	PhD		
Per Midthaugen	366-111224	ILF	3D animation	M		FT